

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
PB 8036 Dep.
0030 OSLO

DERES REF:
VÅR REF:
2010/4247

SAKSBEHANDLER:
Cathrine GH Gundersen,

DATO:
22.11.2012

Høringsuttalelse - forslag til endringer i barnevernloven

Det vises til høring vedr. endringer i barnevernloven. Skedsmo formannskapet behandlet høringen i møte den 14.11.2012 og det ble fattet følgende vedtak:

1. *Forslag til høringsuttalelse som fremkommer i sakens kapittel 3 oversendes Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet som Skedsmo kommunes høringsuttalelse i saken.*

På bakgrunn av vedtaket, er kommunens høringsuttalelse som følger:

Departementets høring inneholder mye nyttig bakgrunnsinformasjon, og kommunen mener at den gjennomførte evalueringen av reformen fra 2004 gir viktige føringer for videreutvikling innen området. Endring av barnevernloven som skissert vil bidra til et sterkt fokus på barnets behov og på det barnevernfaglige arbeidet, og høringens intensjoner for barnevernområdet støttes.

Det er imidlertid grunn til å kommentere både innholdet i og konsekvenser av forslagene tilknyttet endret finansieringsordning og tydeliggjøringen av ansvarsfordelingen mellom stat og kommune.

Kommunen ser at det er anbefalt en økning av egenandelene for kommunene, der dette skal skje gradvis ved en overføring av ressurser fra statlig barnevern til kommunene. Vi støtter at dette er en riktig utvikling for å bidra til økt samsvar mellom finansieringsansvaret og det faglige ansvaret for å konkludere på korrekte tiltak for barnet. Det er viktig at kommunenes barnevernfaglige vurdering i den enkelte sak gis en avgjørende betydning. Videre støttes at økte egenandeler vil bli et incitament for kommunene til å vurdere utvikling av flere forebyggende tiltak lokalt som har en lavere kostnadsramme og som for mange barn vil være en bedre løsning enn dyrere plasseringstiltak.

Kommunen er imidlertid bekymret for om den finansielle løsningen som er skissert i høringen har tilstrekkelig bærekraft til å løse de forventninger som ligger i endret ansvars- og oppgavefordeling. Følgende forhold er svært viktig å påpeke:

- Gjennom de foreslåtte endringene får kommunene et utvidet finansielt ansvar på to områder. De midler som overføres fra statlig barnevern skal for det første benyttes til å dekke en økt egenandel for kjøp av statlige tiltak, og for det andre benyttes til å utvikle nye tiltak lokalt. Erfaringene fra for eksempel innføringen av Samhandlingsreformen, har vist at statlige overførte midler for mange kommuner har vært tilstrekkelig til å dekke kun økninger i medfinansieringen og ikke til å utvikle nye tiltak lokalt. Det må tas høyde for tilstrekkelige midler til å både ivareta økte egenandeler og ivareta forventningen om å utvikle nye lokale tiltak. Det må videre tas hensyn til

at noen av tjenestene/tiltakene som har vært lagt til BUF-etat blir borte, og kommunene må da planlegge for i hvilken grad og hvordan dette kan kompenseres. For kommunen fremstår det derfor som svært usikkert om en overføring av ressurser tilknyttet kostnadene ved institusjonsopphold er tilstrekkelig til å dekke helheten i høringsens øvrige forslag til endringer av ansvarsfordeling.

- Samtidig er kommunene helt avhengig av at statlig barnevern har ressurser til å opprettholde et kvalitativt godt og tilgjengelig tilbud om kjernetiltak for de mest sårbare gruppene, som har tilstrekkelig bredde og differensieringsmuligheter for å tilpasses det enkelte barns behov. Overføring av de kommunale ressurser må skje på en slik måte at dette ikke går utover tilgjengeligheten og innholdet i det statlige institusjonstilbudet eller forsterkede fosterhjem. Det er naturlig i denne sammenheng å minne om at mange kommuner har meldt i evalueringen at de opplever at statlig nivå ikke klarer å tilby tiltak som representerer det kommunene egentlig har behov for. Denne situasjonen må ikke forverres ytterligere.

Når det gjelder tydeliggjøring av ansvarsforholdene, mener kommunen at det er nødvendig med klarere rammer enn dagens ordning. Dette gjelder særlig for fosterhjem som tiltak:

- Departementet mener at økning i egenandeler for institusjonsplasseringer vil gi en ønsket og tilsiktet vridning i retning av at kommunene benytter mer fosterhjems plasseringer. Høringsnotatet håndterer imidlertid ikke klart forholdet mellom statlig ansvar for forsterket fosterhjem og kommunal ansvar for ordinært fosterhjem skal bli tydeligere. En må unngå at vanskelig rekruttering eller andre tilfeldigheter i realiteten avgjør barnets plassering, fremfor den barnevernfaglige vurderingen. Det er kommunens opplevelse at det i mange tilfelle fremstår tilfeldig hvilke barn som får statlig fosterhjem og hvilke barn som får kommunalt fosterhjem. For barn med krevende utfordringer og problematikk er det viktig å få rekruttert et statlig forsterket fosterhjem. Det er imidlertid vanskelig å rekruttere til slike krevende tiltak, og dersom staten ikke lykkes må kommunen uansett finne en løsning og rekruttere inn et fosterhjem. Tiltaket blir da kommunalt, med andre rammer enn statlig fosterhjem tilbyr. Det er da en økt risiko for at fosterhjemstiltaket ikke vil fungere, noe som kan gi en dårlig spiral for barnet. Kommunen mener det er helt nødvendig at det utarbeides retningslinjer for hva som skal til for å få etablert et forsterket fosterhjem slik at det ikke blir avgjørende hvilket forvaltningsnivå som har rekruttert.
- Statlig barneverntjeneste skal rekruttere, lære opp og veilede fosterhjem, og i statlige forsterkede fosterhjem blir de berørte statlig ansatte, med ferie, garantert lønn, avlastning m.m. Der det etableres kommunale fosterhjemstiltak, følges fastsatte satser for godtgjørelse alt etter hvor krevende utfordringer barnet har. Dette medfører at der fosterhjemmet gjør et godt arbeid og får til positiv utvikling for barnet, blir det lavere utbetaling over tid. Dette representerer i seg selv en ugunstig forskjell mellom statlig og kommunalt tiltak, og det er kommunens oppfatning at avlønning av statlige og kommunale fosterhjem må koordineres bedre.
- Når det gjelder veiledning av fosterhjemmene, har det statlige barnevernet hatt en veiledningsordning som har gått lenger enn det har hatt plikt til. Kommunen er redd for at veilederansvaret for kommunen blir mer omfattende etter høringsforslaget med behov for å utvikle egne tiltak, med den konsekvens at denne oppgaven vil utløse behov for mer ressurser på kommunal side.
- Når det gjelder tilsynsordningene med fosterhjem, foreslår departementet å opprettholde dagens tilsynsordning med ansvar lagt til kommunen, men slik at tilsynsansvaret ikke behøver å ligge i barnevernet, men kan organiseres i en annen enhet i kommunen. Det er også mulig å benytte eksterne tilsynsførere, der kommunen har et opplæringsansvar. Det er kommunens opplevelse at høringen ikke bidrar til tydeligere ansvarsforhold på dette punktet. Kommunen vil primært foreslå at tilsynsansvaret bør legges til statlig nivå. Departementet påpeker behovet for at tilsyn skjer uavhengig av barnevernet og fosterforeldrene, noe kommunen støtter. Kommunen mener hensynet til å sikre større grad av uavhengighet enn i dag, å sikre mer likeartet tilsyn for landet og til å følge det som er gjeldende ansvarsfordeling for mange andre tjenester med kommunens utføreransvar og statens tilsynsansvar tilsier at tilsynsansvaret løftes til statlig nivå. Dersom tilsynsordningen likevel skulle bli liggende på kommunalt nivå, må det bemerkes at kommunen opplever i dag at det er vanskelig å legge press på tilsynsførers gjennomføring av

oppdraget fordi det ikke er samsvar mellom plasseringskommunens ansvar for å betale for tilsynsoppdraget og oppholdskommunens ansvar (der barnet er plassert) for å engasjere en tilsynsfører lokalt. Dersom dette fortsatt skal være ordningen, må det gjøres ny vurdering av hvordan det kan bli en bedre sammenheng mellom betalingsansvaret og etableringsansvaret innen tilsynsordningen. Kommunen er bekymret for at økt kommunalt ansvar for tilsynsordningen med krav til opplæring og oppfølging av tilsynsførere, vil kreve flere ressurser til kommunalt nivå uten at dette egentlig bidrar til å løse det som reelt sett er dagens utfordringer med ordningens utydelighet.

For øvrig opplever kommunen at det ikke er tilstrekkelig tydelighet tilknyttet høringens uttalelser om at statlig barnevern skal rendyrke institusjonstilbudene. Kommunen er bekymret for om tilbudene blir tilstrekkelig differensiert til å ta høyde for barns behov, og om statlig nivå får rom til å sørge for kjerneoppgavene institusjonsplasseringer og forsterkede fosterhjem. Kommunen har erfaring på at fagteamene i BUF-etat selv er usikre på hvilke oppgaver de skal videreføre. Videre ser vi at samtidig som kommunene skal bygge opp egne lokale tiltak, reduseres tilbudet om foreldre/barn institusjoner i fylket (forebyggende hjelpetiltak som ikke er lovpålagte). Selv om familiesentrene er dyrere enn de tiltak kommunen kan få etablert lokalt, mener vi at slike tilbud bør videreføres som et supplement i tiltakskjeden. Riksrevisjonen har påpekt at det ikke er god nok evaluering av tiltaksutviklingen i kommunene med vurdering av hva slags effekt disse har hatt. Det er ønskelig at det rettes et sterkere fokus på betydningen av hjelpetiltak for familier hvor fagutvikling skal sikre variasjon og bredde i tiltakene tilpasset ulike behov, og hvor kvalitetssikring er i fokus. Samlet sett mener kommunen at det er behov for å arbeide videre med tydeliggjøring av det statlige ansvarsnivået, også på det forebyggende området.

Med hilsen

Cathrine GH Gundersen
Ass. kommunaldirektør

Godkjent og ekspedert uten underskrift